

HERDENKING STERFDAG VAN CHARLES DE FOUCAULD (1916–2016)

Getuigenis Briec-Yves (Mellouki) Cadat-Lampe

Fatima bent Ahmed ben Salem, mijn grootmoeder, is mijn directe link naar Charles de Foucauld. Zij was moslim. Hij was christen. Hij moest 51 jaar oud zijn toen zij elkaar voor het eerst ontmoetten in het eerste decennium van de twintigste eeuw. Zij was ongeveer 17 jaar en al moeder van twee van haar veertien kinderen: mijn oudste tante en oom. Het is 14 mei 1910 en het is Pinksteren. Mijn grootvader Kada ben Abdellah heet voortaan Pierre en Fatima draagt de naam Marie. Zij zijn net gedoopt – door de Witte Paters – met hun kinderen Lucie en Jean-Baptiste. Zij zijn de vier eerstgedoopten in de streek. De Kerk zal hen voortaan erkennen als de eerste Christenen van de Sahara. Aldus zijn de eerste stenen gelegd van een kleine zwarte katholieke gemeenschap in El Goléa. Marie was de eerste zwarte vrouwelijke Christen van de Sahara.

Geboren in 1958 heb ik zelf Charles niet gekend. 50 jaar later ontdekte ik hem in de verhalen van oma. Mijn getuigenis is een echo van de getuigenis van mijn grootmoeder Marie Cadat over Pater Charles de Foucauld. Oma 's zachte stem klinkt nog helder en dichtbij in mijn geheugen. Jaren zestig, Sahara, oase El Goléa: in de mooie tuin van haar grote familiale huis, vertelt oma over Charles. Jaren zeventig: Aubenas, Ardèche, Frankrijk: in het koude huisje waar zij woont na de vlucht van zwarte christenen uit de intolerante Sahara, vertelt oma over Charles. Met zachte stem. Tot haar laatste adem. In het Frans, in het Arabisch en in het Berbers. Zij verliet ons in 1982.

Tussen 1910 en 1916 ontmoet mijn grootmoeder regelmatig *Père Charles de Foucauld*, de "kluizenaar van de woestijn". Wanneer hij in El Goléa verblijft - onderweg naar Frankrijk waar hij de hoop heeft metgezellen te krijgen voor de gemeenschap die hij wil stichten of op weg terug naar zijn zelfgebouwde hut hoog in de Hoggar bij Tamanrasset - dan logeert hij in de missiepost. Opa en Oma hebben er hun huis direct naast. Mijn grootvader knipt Charles 's haren, mijn grootmoeder zorgt voor zijn kleding. Charles geeft haar wat geld en zij bereidt kant en klaar maaltijden voor die onder de armen van de oase uitgedeeld worden. Samen verrichten Marie en Charles caritatieve werk. Oma is geraakt door de wijze waarop Charles het evangelie beleeft, samen met haar, onder de mensen, eenvoudig, vanuit liefde, ongeacht de raciale en religieuze achtergrond; met interesse en respect voor de sociale situatie en de waarden van de ander. Inclusief. Heel veel jaren later, aan het einde van de jaren zeventig, wordt oma, 87 jaar oud, gevraagd te getuigen in het kader van het onderzoek inzake de zaligverklaring van Charles door het Vaticaan. 23 jaar later, in 2005, verklaart Benedictus XVI de Foucauld zalig. Deze Charles heeft Marie niet meegemaakt. De Foucauld die zij meegemaakt heeft is de Charles waarvan zij mij een echo van zijn leven gaf: een mens die een identiteit gaf aan de zwarte christenen van de Sahara. *Le Père de Foucauld* was in haar belevenis de mooiste rechtvaardiging van haar bekering tot het christelijk geloof. Een geestelijk leidsman waaraan zij trouw is gebleven en voor wie zij, de Sahara, haar land van herkomst, ontvlucht is.

Charles 's intuïties, die mijn grootmoeder in de Sahara van toen geïnspireerd hebben, dat zijn intuïties die mij in het Nederland van nu inspireren. In mijn werk bij een landelijk kennisinstituut zorg en welzijn en in mijn actief burgerschap in de buurt. Denkend aan Amsterdam Oost doel ik op mijn inzet van de laatste 20 jaar. Een inzet waarin de betrokkenheid op elkaar centraal staat en de burger aan het stuur is: uitgaan van eigen

kracht en zelfredzaamheid van mensen en groepen; met community leiders ten dienste van hun medeburgers; met sociale professionals op mensen betrokken; met bestuurders die niet tot maar met de burgers spreken. In de methodiek van sociale interventie, leer ik van Foucauld: eenvoudig aanwezig zijn tussen de mensen en vanuit empathie (evangelisch), handelen en leven met de ambitie om een community builder te zijn die aantrekkingskracht uitoefent op buurtbewoners, burens: *naasten*. Zorgen dat mensen samen het heft in eigen hand nemen. Wijkbewoners ondersteunen opdat zij het zelf samendoen. De afstand tussen bestuur en burgers, tussen systeemwereld en leefwereld afschaffen, in ieder geval afzwakken. Samen inzetten voor co-creatie in de wijk, buurtrechten, zeggenschap en betrokkenheid bij elkaar.

Anno 2016 heeft Charles de Foucauld, mijn Charles, een inspirerende boodschap voor de buurt. 100 jaar na zijn dood, leeft hij!

Brieuc-Yves (Mellouki) Cadat-Lampe.
Amsterdam, 26 november 2016